

Բան զգեալան երգեալ յու մեծէ ի Վանէցի
Քօշակէ, 69;
Տնտեսարարութիւն Ագուլեայ, 85;
Հայոց ազգի քաղաքական վիճակը, 78, 80;
Հայոցի Կառմարարի, 127;
Տնտեսարարութիւն Հայոց, 131, 137;
Մովսիսի Քանկեայ Առեղծուած գրողը, 134;
Եփէ. Ոսկերեանի Ներդրոշման ի Ս. Կր. Լուս-
տաւորի, 1861-62 ամիս չափաւ, էջ 1-33;
Ներսիսի Զոհրայայի Մեծնութիւն «Բարձրա-
ցուէք» Ծառի, Անգ. 85-40 (կիսաւ):

Ինչպէս սոյն ցուցակէն կ'երևայ՝ ճոճագործ
պէտք է նկատել աւելի գործի մը նախնայ Հա-
մառօտ գրութիւններն ճատարակելու, եւ այլ
նոյն կարգի գրութիւնն ժողովածոյ մը: Իբրեւ
այսպիսի՝ ունի ազգային մատենագրութեան Հա-
մար իւր յատուկ նշանակութիւնը: Քանի մ'իր-
նագիր Հետաքրքրութիւն, որոնք միայն ներքին
ազգիներէ քաղուած են, չեն այնչափ քննա-
կան եւ ճիշդական: Իսկ ժամանակակից եւ Հա-
սարակութեան վերաբերեալ յօդուածք շատ
ցանցաւ են: Կրնանք ուրեմն ըսել՝ որ ճոճագործ
թէեւ բովանդակութիւնը ժողովորդեան Համար
նշանակութիւն եւ ազգեցութիւն մ'ունեցած չէ,
սակայն ուսումնականաց Համար Հետաքրքրական
է, եւ միշտ իւր յարգը պիտի ունենայ, ոչ այն-
չափ ուսումնասիրութեան, որչափ ուսումնասիրելու
մատակարարած առատ նիւթովն:

(Ըղբունս-իս)

Հ. Գ. Գ.

ՄԱՅՆՆԱՅԻՍՈՍԱԿԱՆ

ԶԻՆՆՈՅՑ, Բանաստեղծութիւններ: Մ. Պետեր-
բուրգ, 1890, 84. Ն. Սկրոտիոգով. 8°, Երես
186, Գրք. 60 կուպէ:

Եռեց կեղծ անուամբ ճատարակու-
ած բանաստեղծութեանց այս Հաւա-
քածոյն ամէն նկատմամբ փորձ մըն է
միայն, եւ այն ոչ շատ յարող: Մատենիկն ունի
տեղ տեղ բաւական յարզ կարոնք եւ ընդ-
հանրապէս ճշդնակին բաւական բուն եւ քերմ
երեւակայութիւնը կը ցոյնցընէ. բայց իբրեւ
գրական երեւոյթութիւն՝ շատ թերակատար է:
Հաւաքածոյին մէջ կան նաեւ թարգմանութիւնք,
թէեւ ոչ շատ բազմաթիւ, եւ ասոնք յարող
չեն՝ գլխաւորաբար տաղաչափութեան արուես-
տին գրեթէ կատարելաւ պակասութեամբ: Այս-
պէս (էջ 42) Դեմոսթենէ թարգմանուած 12
տող Հատածին մէջ կը գտնենք յայնչեր. Գոյլը
եւ օրերը, Բաժնեղծս եւ իտալ, Գընթը եւ չիլի, եւ
նա, որոնք յանգ իսկ չեն կրնար Համարուիլ:
Նոյնպէս բովանդակ գրող մէջ շատ առատ են

այսպիսի յանգաւոր տողեր, թիւղ անթիւ այլ
վերաւորութիւնքն՝ որոնք հազիւ թէ կրնան նե-
րուիլ իբրեւ յանգ: Ինքնագիր մատենի ունին
բայ աստի նաեւ այն թերութիւնը՝ որ ընդհան-
րապէս երկայն եւ շատ տեղ ճապաղ են առանց
մասնաւոր նշանակալից բովանդակութեան: Հե-
ղինակը նորաթիւք ըլլալով, որչափ կ'իրեւայ,
չէ կրցած իւր բուն երեւակայութեան յախուռն
յղացածը կարճ, կարուկ եւ վեմ՝ կերպարանաց
տակ ամփոփել. այնպէս որ թէ՛ առաւել միտ
գրուէր տաղաչափութեան եւ ամփոփութեան՝
ինչ ինչ կարոնք շատ գեղեցիկ կրնային ըլլալ
իրենց ստորգիւ բաւեռնաշատ եւ բովանդակալից
պարունակութեամբն: Գո՛թախտաբար ինչպէս
ասոր՝ նոյնպէս լեզուի կանոնաւորութեան եւ
մաքրութեան տեղ տեղ միտ չէ գրուած. շատ
ցանցաւ չեն անձնթիւք սղոյններ, գեղեցիկներ
եւ այլ ինչպիսիք կերպարանաց մատնուած
բառեր՝ որչափ կ'իրեւայ յանգ եւ ոտք դիւրաւ
Հայթայթելու ճգամը: Բազմաթիւ նման աղա-
ւաղութեանց իբրեւ օրինակ կը յիշենք Եր-
թիւն, ըլն- (ըղձացած), քեւ (գեղեցիկ), քեւ-
թիւն (գեղեցիկութիւն), «սեւ աչքը պե-», քեւ-
թիւն (արիւնագոյն), «մեւ փափագ, ժողովուրդ
եւն (մի, միակ) կամ մի- (մի միակ), «Ինչո՞՞
մեւ», յոյժ-մի, Խոյն-մի, Խոյն շատ մը նման
ներ: Թէեւ մատենական լեզուն այրեւելան մա-
տենագրական լեզուն է, բայց շատ տեղ բաւա-
կան որոշ կը տեսնենք արեւմտեանից ազգեցու-
թիւնը, ինչպէս նաեւ լեզուի եւ ուղղագրու-
թեան կանոնաւորութիւնք տեղ տեղ թերի է:
Ցպագրութիւնը մաքուր է, թէեւ սոպագրական
վերկապք ցանցաւ չեն:

Հ. Թ. Թ.

ԳՄՓԱՄՄԺՄԱՆ ՄԻՄՈՒՆ, Հաւաքածոյ քննորդ գրու-
ածոց ազգային եւ օտար մատենագրաց. Արձակ եւ ո-
տանաւոր. Մասն Բ, Գ. Պոլիս, Նշան Գեղարդեան 1890:
8° Երես Ը. 287: Գրք. 71, ԴՂ.:

Ինչթեղութեանց բոլոր թուոյն Գափամա-
ճեան Ի. Կ. յաւելու նոր մը, որ 1888ին իւր
ճատարակած նոյն բոլոր Ա. Մասին շարու-
նակութիւնն է: Ի՞նչ է, հարցընենք մատենիս
նպատակը: «Ինչեւ ըստ կարի մանկանց ճաշակն,
ընտիր Հատուածոց վերծանութեամբն աշուտա-
ցընել նոցա մտածմանը ու զգացմաններն, ցու-
ցընել թէ որպէս աշխատող միւրեք բազմաթե-
ղուն ըրած է որեւէ նիւթ, ընդգրկելով անոր
զանազան մասերը. . . եւ այսու հետցեալով մե-
կեղ շար-թերթիսնոց նպատակաւորաց լինելը»: Այս
նպատակին հասնելու համար այլիկայ ազգային
լրագրաց եւ գրքերու մէջ տեսնուած Հատու-